

В. Б. Череватюк,
кандидат історичних наук, доцент
К. Л. Сірук,
студентка

МЕДІАТИВНА ПРОЦЕДУРА ВИРІШЕННЯ СПОРІВ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

У статті обґрунтовано поняття медіації, проаналізовано особливості медіативної процедури, зокрема увага приділяється підготовці та участі медіатора в переговорному процесі. Крім того, автори розглядають проблеми законодавчого забезпечення медіації в Україні та окреслюють шляхи їх вирішення.

Ключові слова: медіація, медіатор, медіативна процедура (процедура медіації), переговори, закон, спір, конфлікт, етапи медіації, переваги медіації.

Постановка проблеми та її актуальність. Конфліктність сучасного світу вкотре змушує нас задуматись над питанням способів їх розв'язання. Тому тема альтернативного їх вирішення, зокрема медіації, залишається актуальною, хоча б з тих міркувань, що проблема законодавчого забезпечення процедури медіації до цього часу в Україні не вирішена. Враховуючи недостатність наукової та практичної розробки так званих «цивілізованих» способів врегулювання конфліктів, виникає необхідність детально дослідити існуючі методи альтернативного розв'язання спорів та визначити правову природу, сутність та переваги медіації, як однієї з найбільш ефективних форм вирішення спорів.

Метою цієї публікації є дослідження поняття та процедури медіативної процедури, а також її переваг, як одного зі способів альтернативного вирішення спорів.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання належного формування та розвитку існуючих альтернативних способів вирішення спорів, необхідності законодавчого закріплення всесвітньо визнаної процедури медіації, створення якісно нового механізму захисту прав та свобод людини та громадянина, що охоплюються предметом даної публікації, привертають все більше уваги науковців та знаходять свій доктринальний вираз в працях вітчизняних та зарубіжних дослідників та практичних діячів, серед яких слід виділити роботи А. Я. Анцупова, В. М. Баранова, О. О. Белікова, Є. О. Борисової, О. М. Бобрової, Н. Л. Бондаренко-Зелінської, С. В. Васильчака, Г. Брука, Г. Зера, А. О. Горової, В. А. Жмудь, В. В. Землянської, Р. Г. Ковалю, Г. І. Єрьоменко, С. І. Калашникової, Ю. А. Михальського, Н. Н. Леннуара, К. В. Михайлової, Н. П. Осіпової,

І. В. Панової, Т. О. Подковенко, Ю. Д. Притики, О. М. Спектр, А. І. Шпилова, В. Ф. Яковлева та інших видатних вчених та практиків.

Виклад основного матеріалу. Медіація, як метод і процес урегулювання конфліктів за допомогою посередника, на перший погляд, є досить новим явищем для України. Саме поняття медіація походить від латинського «mediate» – посередництво. Медіація – це міжнародний, загальноживаний термін. У сучасній доктрині немає єдиного підходу до розуміння сутності такого альтернативного способу вирішення правових конфліктів, як медіація. Тому зупинимось на декількох загальновідомих визначеннях цього терміну. Так, наприклад, у Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» медіація визначається як переговори за участі нейтрального посередника, добровільний і конфіденційний процес, в якому нейтральна третя сторона допомагає конфліктуючим сторонам досягти взаємоприйнятної угоди, як метод, за яким сторони управляють і володіють як самим процесом, так і його результатом – угодою, тобто нічого не вирішується без згоди сторін [5]. У Директиві 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи медіація – це структурований процес, незалежно від його назви або посилання на нього, за допомогою якого дві або більше сторін спору намагаються самостійно, на добровільній основі, досягти згоди для вирішення спору за підтримки медіатора [2]. Медіація як діяльність професійних посередників, які спрямовують учасників юридичного спору до компромісу й урегулювання спору самостійно самими сторонами – зазначається в Указі Президента України «Про концепцію вдосконалення судів-

ництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів» [4]. Це приклади нормативного визначення поняття медіації. Крім того, можна навести цілий ряд прикладів окремих авторів, які займаються цією проблематикою. Так, Кузьміна М. розглядає медіацію (посередництво) як добровільний і конфіденційний процес розв'язання будь-якого спору, в якому нейтральна третя особа допомагає сторонам досягнути домовленості в їхньому спорі шляхом переговорів [6, с. 59]. О. Белінська розуміє під поняттям «медіація» добровільний та конфіденційний спосіб вирішення конфліктної ситуації, де медіатор у ході структурованої процедури допомагає учасникам конфлікту вступити у прямі перемовини з метою вироблення спільного рішення щодо проблеми [7, с. 158-159]. На думку Г. Єрмоєнко, медіація – це процес переговорів, коли до вирішення спірного питання залучається нейтральна сторона – медіатор, яка веде цей переговорний процес, вислуховує аргументацію сторін щодо суті спору і активно допомагає сторонам зрозуміти свої інтереси, оцінити можливість компромісів і самостійно прийняти рішення, що задовольнить всіх учасників переговорів [8].

Відповідно до проекту Закону України «Про медіацію» від 27 березня 2015 року – медіація – альтернативний (позасудовий) метод вирішення спорів, за допомогою якого дві або більше сторони спору намагаються в рамках структурованого процесу, самостійно, на добровільній основі досягти згоди для вирішення їх спору за допомогою медіатора. При цьому медіатор – особа, яка відповідає вимогам, встановленим цим законом та медіаційним застереженням (угодою про медіацію), яка має статус медіатора відповідно до цього закону і яку сторони спору обрали для проведення медіації. Методи медіації спираються головним чином на ведення переговорів у руслі співробітництва. В медіації рішення про зупинення спору приймає не медіатор, а самі сторони, які визначені в проекті нового закону як фізичні, юридичні особи та/або групи осіб, які бажають врегулювати свій спір за допомогою процедури медіації [1]. Медіація – це процес переговорів, в яких медіатор-посередник є організатором і управляє переговорами так, щоб сторони прийшли до найбільш вигідної і реалістичної для них угоди, в результаті виконання якої сторони розв'яжуть існуючий конфлікт. Медіація проводиться за взаємною згодою сторін спору на підставі принципів добровільної участі, рівності, активності і самовизначення сторін медіації, не-

залежності, нейтральності та конфіденційності інформації щодо медіації. Зауважимо, що в проекті Закону «Про медіацію» визначені не всі основні поняття, зокрема це стосується медіативної процедури або процедури медіації.

Проаналізуємо цей процес детальніше. Сама процедура медіації вимагає певної підготовки медіатора. Розрізняють різні її види, одна з них – аналітична, що включає в себе: з'ясування мети переговорів, до яких залучений посередник, збір інформації, аналіз ситуації, позицій, інтересів, потреб, сильні, слабкі сторони кожної зі сторін, пріоритети, аналіз ринкового середовища, політичних факторів, нормативної бази, попереднього переговорного власного чи запитаного досвіду переговорів із цією стороною, позиція відходу (BATNA, WATNA), пороговий рубіж, аналіз точки виходу із переговорів. Мета має бути чітко окреслена, реалістична, вимірювана і конкретна. Крім того, медіатор має знати сформульовані учасниками переговорів уявлення, які відстоюються ними, про те, що треба робити, щоб задовольнити свої інтереси. Вимоги піддаються оцінці, їх можна обговорювати, але домовляються не про вимоги, а про можливі рішення, що задовольняють інтереси сторін. Слід також добре вивчити ці інтереси, - основні цінності, що потребують справедливого і надійного задоволення, не підлягають обговоренню на переговорах. Крім того варто розуміти, що завжди можна домовитись, змінити черговість, ієрархічну послідовність задоволення потреб. Це можливо зробити діючи послідовно, крок за кроком. Змістовна ж підготовка переговорів полягає у формуванні вихідної позиції, у яку входить перелік та порядок викладення інтересів та потреб, варіанти і пропозиції вирішення спору, їх опис, гарантії виконання, конкретні дії, необхідні для полегшення чи пришвидшення виконання, питання до сторін, заготовки відповідей на ймовірні питання від опонента, заготовки поступок та порядок їх «пропозиції». Медіатор має мати і знати текст вихідної позиції, перелік питань, пропозиції, можливі поступки тощо. Щодо тактичної підготовки медіатора до переговорів, то він повинен володіти особливими прийомами, яких навчають на спеціальних тренінгах, і вміти їх доречно використовувати. Крім того, у медіатора у потрібній кількості мають бути оригінали та копії документів для підтвердження тих чи інших аргументів у процесі, підтвердження повноважень, аналітичні матеріали, маркетингові дослідження, експертні висновки, наочність для цифр, таблиці, попередні розрахунки, заготовки рішень, угод.

Велике значення для успіху медіатора в переговорному процесі має місце, час, забезпечення зустрічі, склад делегації, технологічне та телекомунікаційне забезпечення проведення переговорів. Не можна залишити поза увагою зовнішній вигляд і стан медіатора, що додає впевненості його діям. Потрібно посміхатись, бути уважним до людей, щирим, демонструвати розуміння ситуації, не виявляти симпатію до однієї зі сторін, використовувати нейтральну мову, тестувати готовність до обговорення.

Медіатору слід також дотримуватись загальних правил переговорів, а саме:

- будь-які переговори – угода між двома чи більше сторонами, в якому кожна сторона має право вето – право сказати «ні»;
- робота в переговорах полягає не в тому, щоб подобатись. Робота повинна бути ефективною та викликати повагу;
- 95 % успіху переговорів полягає в якісній підготовці до них, умінні отримувати інформацію про сторони та ґрунтовно з нею працювати. Переговори можуть стати жорсткими настільки, наскільки ви до них не готові;
- потрібно ставити декілька цілей в переговорах, мати декілька сценаріїв розвитку подій, завжди будьте готові до їх зміни;
- обов'язково аналізуйте успішні та помилкові кроки важливих переговорів;
- не втрачайте контроль за процесом чи результатом переговорів;
- демонструйте увагу до позицій сторін, визнавайте за ними право на прийняття рішення. Будь-яка сторона в будь-який момент може відмовитись від послуг медіатора і зупинити переговори.

Медіатору слід також дотримуватись принципу рівноправності сторін у переговорах, яким надається однакове право висловлювати свою думку, визначати порядок переговорів, оцінювати умови угоди. Медіатор при цьому має зберігати повну нейтральність і забезпечувати рівне право участі сторін у переговорах. Якщо ж медіатор відчуває, що йому важко відмовитись від виникаючих у нього емоційних зауважень, він має відмовитись від процесу. Все що обговорюється під час переговорів, залишається конфіденційною інформацією і без згоди сторони, яка надала інформацію, медіатор не може її поширювати.

Саму процедуру медіації можна чітко структурувати на етапи:

1) попередню стадію, яка складається з підготовчого етапу, про який говорилось вище та

етапу індивідуальних зустрічей (на цьому етапі медіатор вивчає позиції учасників конфлікту і забезпечує їх взаємне спілкування);

2) відкриваючу стадію – на цій стадії відбувається поступове налагодження прямого спілкування між сторонами, її етапами є пояснення сторін, а також виклад кожною зі сторін своєї позиції у спорі, з'ясування причин виникнення спору та мотивації сторін у спорі, уточнення позицій сторін, поділ загальної суті спору на окремі складові, підсумок;

4) середню стадію – передбачає спільний пошук шляхів вирішення спору, етапність цієї стадії полягає у визначенні першочергових питань, з'ясуванні невиявлених інтересів сторін, визначенні спільних засад та інтересів сторін у спорі, обговоренні й пошуку взаємоприйнятних способів вирішення спору, пошуку консенсусу. Це стадія, протягом якої відбувається «мозкова атака», під час якої сторони висловлюють та записують протягом відведеного медіатором часу будь-які ідеї, навіть, на перший погляд, неймовірні, які мають відношення до їх проблеми, після генерування варіантів рішень здійснюється сторонами їх групування у відповідності до тем та груп інтересів;

5) заключну – складання угоди, яка готується виключно сторонами, містить взаємні поступки та після її остаточного формулювання перевіряється на допустимість й можливість виконання та справедливості, підписується сторонами.

Є й інші пропозиції щодо структурування медіації, так Л. В. Гола до етапів роботи медіатора відносить: влаштування переговорів між сторонами конфлікту; адекватний виклад претензій сторін; висвітлення зацікавленості сторін; пошук причини спору; розробка методів розв'язання спору; підписання угоди про примирення [15]. В кожному разі, як наголошує М. Кузьміна, вважати медіацію завершеною можна лише у тому випадку, коли умови медіації будуть не лише погоджені, а й фактично виконані сторонами у добровільному чи примусовому порядку [7, с. 60].

Як уже відзначалося, враховуючи розроблені теоретичні надбання та практику, що склалася на сьогоднішній день, українські науковці виокремлюють медіацію як один з основних альтернативних способів вирішення спорів по відношенню до офіційного правосуддя. Для проведення медіації необхідні такі умови: наявність мотивації у всіх учасників конфлікту; готовність до відкритого обговорення суті спору; готовність уважно вислухати опонента та прийняти зважене рішення

ня. Оскільки медіація є процедурою добровільною, то вона може відбутися тільки за умови, що сторони прийшли на переговори з наміром домовитися. Добровільність проявляється і в тому, що сторони та посередник у будь-який час можуть припинити переговорний процес без пояснення причин або, за взаємної згоди, - поновити його. Сторони приймають рішення щодо врегулювання спору, а якщо вони не дійдуть згоди, то мають право звернутися до суду. Відносини, що виникають у процесі медіації, є формою реалізації права суб'єктів залагодити конфлікт будь-якими законними методами, які вони для себе визначають як пріоритетні. У процесі посередництва всі учасники діють відповідно до процесуальних взаємовідносин, що є реалізацією прав та обов'язків, передбачених регламентом процедури [10, с. 36]. Крім того, проведення процедури медіації в більшості випадків породжує в конфронтуючих сторонах відчуття задоволення від способу й результату вирішення конфлікту, забезпечивши конфіденційність шляхів його вирішення, запобігає виникненню подібних конфліктів у майбутньому та підвищує вірогідність того, що прийняте сторонами спільне рішення буде виконано заінтересованими особами [11, с. 134].

Якщо ж звернутися до міжнародного досвіду, то Європейською Конвенцією про захист прав людини та основних свобод від 04.11.1950 передбачено прийняття справ до судового розгляду тільки після невдалої спроби вирішити спір альтернативними способами. Пріоритетність посередництва у розв'язанні всіх спірних питань проголошена і в Угоді про партнерство та співробітництво членів Європейського Союзу. А Організація Об'єднаних Націй прийняла Модельний закон щодо міжнародних комерційних процедур примирення, а Кодекс поведінки для медіаторів, який було розроблено з метою одержання більшої довіри до медіації, 2004 року підтримала Європейська комісія. Визнання європейським співтовариством ефективності медіації відображається також в положеннях прийнятої 21.05.2008 Директиви Європарламенту «Про деякі аспекти медіації в цивільних та господарських спорах», що містить зобов'язання держав-членів ЄС щодо впровадження законів та інших нормативних актів, які необхідні для належного виконання положень даної Директиви. Рада Європи, віддаючи належне встановленню істини та справедливості у судовому порядку, підтримує ініціативи держав-членів стосовно вироблення та прийняття загальноєвропейських норм щодо запровадження альтернативних заходів, а саме –

примирення, медіації та відновного правосуддя, для досягнення балансу інтересів сторін, що конфліктують. Вона сприяє розгортанню практики застосування медіації в європейських країнах, навіть там, де відсутні законодавчі норми щодо медіації, або де вони є дуже загальними.

В країнах, які вже запровадили медіацію і відчували корисність цієї «ресурсозберігаючої технології» розгляду спору, держава підтримує медіацію на законодавчому рівні. Зокрема, у Великобританії сторони, які не застосували медіацію як досудову процедуру, позбавляються права на відшкодування витрат, пов'язаних з розглядом справи в суді, навіть у разі виграшу справи. Окрім того, держава фінансує службу державних медіаторів, вважаючи, що це є більш фінансово доцільним, ніж завантажувати судову систему малими позовами. Схожа ситуація склалася в Ізраїлі, де створена й існує спеціальна система розгляду «малих позовів» за допомогою медіаторів. В більшості країн законодавчо встановлено, що медіація є обов'язковою процедурою, якщо суддя визнає спір таким, що може бути вирішеним за допомогою медіації. Також відпадає необхідність залучення виконавчої служби до виконання досягнутих домовленостей. Рішення, яке сторони прийняли самостійно і вважають справедливим для себе, як правило, виконуються самостійно і в добровільному порядку. В країнах Латинської Америки медіацію визнано ефективним способом, що допомагає у боротьбі з корупцією.

Водночас в Україні медіаційний підхід вирішення спорів і досі сприймається як новаторський. Обнадійливим є факт наявності проекту закону України «Про медіацію», про який уже згадувалось у даному дослідженні. Проте, він має органічно увійти у загальну канву реформування законодавства про систему правосуддя. Ці реформи мають комплексний і перспективний характер, і парламенту варто зважити на аргументи на користь запровадження правового інституту медіації, які в тому числі пов'язані з виконанням Україною її міжнародних зобов'язань та необхідністю авторитетно працювати в інтегрованому європейському правовому просторі.

Переваги медіації, порівняно з іншими способами вирішення господарських спорів, полягають в тому, що:

— медіація – це не публічна процедура вирішення економічних конфліктів, тому вона є найбільш прийнятною для суб'єктів господарювання, які уникають небажаного публічного роз-

голошення як факту наявності, так і подробиць конфлікту, що виник між ними;

— медіація може забезпечити економічно ефективно та швидко позасудове вирішення спорів у господарських справах на засадах врахування потреб сторін, адже строки вирішення економічних конфліктів за допомогою медіації коротші, ніж при судовій процедурі;

— вартість медіації значно менша, ніж розміри судових витрат, пов'язані зі сплатою судових зборів, оплатою послуг адвокатів тощо;

— як правило, при судовому розгляді справи від імені сторін виступають їх представники, адвокати, які зацікавлені саме в прийнятті рішення на користь їх клієнтів, тоді як медіатор сприяє пошуку компромісного рішення, яке б задовольнило інтереси кожної зі сторін;

— гнучкість процедури дозволяє прийти сторонам до компромісного рішення, на відміну від рішення суду, яке є обов'язковим до виконання, однак в той же час є спроможним задовольнити інтереси лише однієї зі сторін спору;

— існує значна ймовірність того, що домовленості, досягнуті в результаті медіації, будуть добровільно дотримуватися, а між сторонами збережуться дружні та стабільні партнерські відносини;

— універсальність процедури, ефективність, стратегічність і творчість, дієвість [3, с. 67].

Закон «Про медіацію», проект якого вже подано до Верховної Ради України, може зіграти велику роль в розвитку медіації в Україні. Адже з прийняттям закону сторонам конфлікту буде якось спокійніше застосовувати щось для них маловідоме. Тому легітимізація ідеї є дуже важливою для встановлення довіри до неї. Є судді, які підтримують медіацію і досить чітко розуміють, що її запровадження допомогло б зменшити навантаження на суди шляхом зменшення кількості справ, належних до розгляду. Але з їх боку є певні побоювання, що рекомендація медіації як процедури може викликати підозри в заангажованості судді.

15 квітня 2015 р. у Києві відбувся круглий стіл по обговоренню проекту Закону «Про медіацію». Говорили про ризики, позитивні сторони основного законопроекту, а також що треба врахувати при його доопрацюванні. Домінуючою була думка про те, що наданий законопроект є досить демократичним. Слід уникати зайвої зарегульованості, а також виокремлення організації, яка б монопольно мала право щодо ведення реєстрів, акредитації, підвищення кваліфікації

медіаторів тощо. Законопроект майже не несе корупційних ризиків. Слід уточнити статус сертифікатів про навчання, які були видані до появи законопроекту. Вирішили створити робочу групу по напрацюванню рекомендацій щодо вдосконалення законопроекту.

В той же час, слід бути дуже обережними, щоб не «зарегулювати» те, чого не слід регулювати взагалі, або врегулювати деякі аспекти не так, як треба. Наприклад, міжнародний досвід показує, що медіатор не повинен бути експертом у справі, повинен утримуватися від порад і консультацій. Психологічна або юридична освіта можуть не тільки не допомагати, а навіть заважати, тому що медіатору дуже важко уникнути особливого підходу щодо правильності прийнятого рішення з точки зору юриспруденції, тощо. І тому обов'язкові вимоги до особи, яка може бути медіатором, не повинні міститися в полі професійних вимог і стажу роботи. Медіатор повинен мати особистісні риси і навички, які відповідають «профілю медіатора», а саме: бути емоційно зрілою людиною, володіти навичками активного слухання тощо.

Підготовка медіаторів, підвищення їх кваліфікації не може бути прерогативою вищих навчальних закладів. Тренінгові програми, в рамках яких проходять підготовку медіатори, спрямовані на відпрацювання навичок, а не надання знань про медіацію, що є головним завданням вищих навчальних закладів.

Сьогодні можна відзначити активну діяльність Українського центру медіації (УЦМ), започаткованого при Києво-Могилянській Бізнес Школі з метою створення інституції, яка б стала рушійною силою для розвитку альтернативних способів вирішення спорів в Україні шляхом проведення навчання і надання послуг дійсно незалежних медіаторів. Будемо сподіватись, що підготовка фахових медіаторів і популяризація цього виду діяльності спонукає українців до частішого використання їх послуг, а отже збереже їх час, кошти і допоможе ефективно розв'язувати конфлікти.

Висновки. Таким чином, медіація - це такий альтернативний спосіб вирішення спору, що являє собою структурований переговорний процес, який здійснюється за допомогою незалежного, нейтрального та кваліфікованого посередника (медіатора), що допомагає сторонам спору самостійно, на добровільній основі, досягти згоди для вирішення спору, що відповідатиме інтересам кожної зі сторін спору. Медіація не зосереджується на пошуку та доведенні правоти тієї чи

іншої сторони. Медіація є призначеною активізувати потенціал самих сторін спірних правовідносин, спонукаючи їх до самостійного пошуку можливостей ліквідації спору на взаємовигідних умовах із збереження ділових стосунків. Медіатор відповідає за організацію процесу переговорів і тим самими сприяє пошуку взаємоприйняттого рішення. З метою кращого розуміння медіативної процедури і на підставі вищевикладеного, пропонуємо визначити в новому законі «Про медіацію» поняття медіативної процедури, як процес підготовки та проведення основних етапів медіації.

Література

1. *Про медіацію*: Проект Закону № 2480 від 27.03.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb>
2. *Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах*: Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради Європи від 21 травня 2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrmediation.com.ua>.
3. *Ульянова Г. О.* Актуальні питання запровадження медіації у сфері права інтелектуальної власності / Г. О. Ульянова // Південноукраїнський правничий часопис. – 2010. – № 3. – С. 66-68.
4. *Про концепцію вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів*: Указ Президента України від 10 травня 2006 р. [Електронний ресурс] // Комп'ютерна правова система

«Нормативні акти України»: база даних ЗАТ «Інформтехнологія». – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>.

5. *Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу*: Закон України від 18 березня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.

6. *Кузьміна М.* Юридический конфликт: теория и практика разрешения / М. Кузьмина. – М.: Юрлитинформ, 2013. – С. 59-60.

7. *Белінська О. В.* Медіація – альтернативне вирішення спорів / О. В. Белінська // Вісник Вищої ради юстиції. – 2011. – № 1 (5). – С. 158-172.

8. *Єрмоєнко Г.* Медіація як спосіб вирішення спорів / Г. Єрмоєнко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374>.

9. *Гола Л. В.* Медіація як метод досудового врегулювання господарських спорів / Л. В. Гола [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Pravo/63120.doc.html.

10. *Добриніна Г.* Чи можна вирішити спір, не звертаючись до суду? / Г. Добриніна // Справочник економіста. – 2008. – № 6. – С. 35-38.

11. *Васильчак С. В.* Медіація як один із методів цивілізованого вирішення корпоративних конфліктів / С. В. Васильчак, Л. В. Кутас // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – № 20.14. – С. 133-137.

В. Б. Череватюк, К. Л. Сирук

Медіативная процедура решения споров: теоретические и практические аспекты

В статье проанализирована суть медиации, особенности медиативной процедуры, в частности внимание сосредоточено на подготовке и участии медиатора в процессе. Кроме того авторы рассматривают проблемы законодательного обеспечения медиации в Украине и намечают пути их преодоления.

Ключевые слова: медиация, медиатор, медиативная процедура, переговоры, закон, спор, конфликт, этапы медиации, преимущества медиации.

V. Cherevatiuk, K. Siruk

Mediation dispute resolution procedure: theoretical and practical aspects

A definition of mediation is grounded in the article, the features of mediation dispute resolution procedure is analyzed. Attention is also paid to the preparation and participation of mediator in the negotiation process. Moreover, the authors review problems of legislative provision of mediation in Ukraine and outline their solutions.

Key words: mediation, the mediator, mediation procedure, negotiations, law, dispute, conflict mediation stages, the advantages of mediation.